І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
201 434-0237
201 434-0807
УНСоюз: 201 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 134. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 17-го ЛИПНЯ (JULY) 1965 No. 134. VOL. LXXII.

У НЕДІЛЮ 18-ГО ЛИПНЯ ПОЧИНАЄТЬСЯ „ТИЖДЕНЬ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ"

Президент Джансон видав проклямацію, закликаючи Американський Нарід відновити свою відданість принципам волі і незалежности та відзначити тиждень відповідними урочистостями і активностями; українські громади в багатьох містах мають провідну ролю у відзначуванні Тижня Поневолених Націй, що буде започаткований цієї неділі Богослуження в намірені Українського Народу в наших Церквах.

Вашингтон. — Президент Линдон Б. Джансон, виконуючи постанову спільної резолюції Конгресу ЗДА з 1959-го року, проголосив третій тиждень липня, що починають в цю неділю 17-го липня, як „Тиждень Поневолених Націй". Президент Линдон Б. Джансон видав у цій справі окрему проклямацію, стверджуючи, що національна незалежність і людська воля в багатьох обширах світу все ще обмежена або нехтована та щоб американський нарід, який має постійне зобов'язання відносно незалежности і волі, в цьому тижні відновив свою відданість цим принципам та відзначив тиждень відповідними церемоніями і активностями. Повний текст проклямації президента Джансона поданий в англійському оригіналі в англомовному „Українському Тижневику" і в українському перекладі в цьому ж числі „Свободи".

Рівночасно з багатьох міст наспівають повідомлення про підготову до відповідного відзначення Тижня Поневолених Націй, в якому наші Українські Громади грають передову ролю. Губернатори поодиноких стейтів і посадники цілого ряду міст, йдучи за прикладом Президента Джансона, видали подібні проклямації з цієї нагоди. Із доручення Владик наших Католицької і Православної Церков, Богослуження цієї неділі будуть відправлені на інтенцію українського народу.

В Ню Йорку відзначення Тижня Поневолених Націй влаштовують спільно Конференція Американців Центрального і Східнього Европейського Походження, Асамблея Поневолених Европейських Націй та Американські Приятелі Поневолених Націй. Тиждень започаткують Богослуження в катедрі св. Патрика о год. 10-ій рано та в катедрі св. Івана о год. 11-ій перед полуднем. У цих Богослуженнях візьмуть зорганізовану участь, зі своїми прапорами, поодинокі національні групи. О год. 12:15 в будинку Асамблеї Поневолених Европейських Націй напроти будинку Об'єднаних Націй при 769 Юнайтед Нейшинс Плаза відбудеться церемонія піднесення прапорів поневолених націй, в цьому синьо-жовтого україн. прапору. Головними промовцями будуть конгресмени Огден Р. Рейд та Лестер Л. Вулф. У вівторок, 20-го липня о год. 12-ій вполудне посадник міста Роберт Ф. Вагнер підпише в Сити Гол в приявності делегацій поодиноких національних груп відповідну проклямацію Тижня Поневолених Націй. В п'ятницю, 23-го липня о год. 7-ій ввечері Американські Приятелі Анти-Большевицького Бльоку Народів влаштовують спеціяльну церемонію в готелі „Коммодор" при 42-ій вулиці: пресову конференцію з головою АБН Ярославом Стецьком, а о год. 7:30 того ж дня і в тому ж готелі відбудеться прийняття-бенкет, на якому п. Стецько виголосить головну промову. Промовлятимуть також конгресмени Галперн, Фарбстейн та ін.

У Філядельфії відзначення Тижня Поневолених Націй відбудеться в неділю, 18 липня, на площі біля Індепенденс Гол, о год. 3-ій по полудні. Місцевий Комітет Поневолених Націй поробив усі заходи, щоб це відзначення мало маніфестаційний характер, з численною участю громадян різних національностей, та щоб справа поневолених націй була відповідно розпропагована в американській пресі і телевізії. У цьому пляні, в четвер, 8-го липня, виступили в телевізійному інтервю, канал ч. 12, голова Філядельфійського Комітету ПН д-р Остин Епп і член Екзекутиви Комітету п. Василь Низовий. У середу, 14 липня, молодь різних національностей, у своїх народних строях, роздавала в середмісті пропагандивні летючки. У п'ятницю, 16 липня, між год. 7-ою і 8-ою вечора, має бути передане в телевізійній програмі, канал 12, інтерв'ю на тему поневолених націй, з конгресменами Флодом, Лорі і Дервінським та проф. Левом Добрянським. У суботу, 17 липня, між год. 11-ою і 12-ою ночі виступить проф. Л. Добрянський у радієвій програмі Ред Бенсона, передаваній із стації ВПЕН. У неділю, 18-го липня, відбудеться маніфестація на площі біля Інденпенденс Гол, у якій візьмуть участь визначні бесідники, між іншими, член кабінету губернатора Скрентона, Арлін Адамс, комішенер Філядельфії Моріс Оссер та голова Крайового Комітету Поневолених Націй, д-р Лев Добрянський. У понеділок, 19 липня, в год. 11:40 перед полуднем виступлять в радіовому інтервю програми Меріси Ґрейнджер, із стації — ВІБФ 103.9 МЦ, — д-р Лев Добрянський як теж члени місцевого Комітету ПН пп. Ігнат Білинський і Василь Низовий. У неділю, 25 липня, на закінчення тижня Поневолених Націй, поновно виступить в радіовій програмі Бил Факса, із стації ВІБФ-ФМ 103.9 МЦ, о год. 12:30 по полудні, д-р Лев Добрянський. Українські радіопрограми ім. В. Блавацького та п. М. Утриска, присвятять Тижневі Поневолених Націй спеціяльні передачі, в суботу, 17 липня.

У Дітройті, Миш. дня 7-го липня 1965 року делеґація із провідників Комітету Поневолених Народів загостила до канцелярії мейора міста для святкового підписання Проклямації Поневолених Націй. Вручення Проклямації передали всі три телевізійні станції, декілька разів того ж дня і з гарною промовою мейора Кевано. Заступлені були теж, крім представників чужомовної преси, два великі американські щоденники Дітройту і представники телевізії. Українську групу репрезентували: голова метрополітального УККА, ред. Михайло Бажанський, Емілія Запорожець, реф. зовн. зв'язків та студентка Уляна Кунинська в укр. одязі. Цього-ж самого дня делеґація із представників семи народів удалася до губернатора стейту Мишиґен в Ленсинґу. Губернатор Дж. Ромні, як завжди з великою радістю, підписав проклямацію Тижня Поневолених Націй, а по офіційній авдієнції делеґація вітала губернатора в день його народин. Склад укр. делеґації був той самий, що у мейора Дітройту. 18 липня ц. р. на укр. оселі „Діброва" відбудеться „Український День", на якому всі ці проклямації будуть зачитані. Це вперше на терені Дітройту і стейту Мишиґену Комітет Поневолених Націй зустрівся з таким гарним успіхом на цьому полі.

Про відзначування Тижня Поневолених Націй в ряді інших громад уже були повідомлення в „Свободі".

ТИЖДЕНЬ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ, 1965

ПРОКЛЯМАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Л. Б. ДЖАНСОНА

З уваги на те, що спільна резолюція, апробована 17-го липня 1959 (73 Стат. 212) уповажнює і закликає Президента З'єднаних Держав Америки видавати кожного року проклямацію, призначаючи третій тиждень липня як „Тиждень Поневолених Націй" аж до того часу, як воля і незалежність будуть досягнені для всіх поневолених націй світу; і

з уваги на те, що всі люди прагнуть до волі і незалежности; і

з уваги на те, що всі основні права, на жаль обмежені або нездійснені в багатьох обширах світу; і

з уваги на те, що З'єднані Держави Америки мають постійне зобов'язання щодо принципів незалежности, особистої волі та людської гідности; і

з уваги на те, що основною ціллю та інтенцією уряду і народу З'єднаних Держав Америки залишається визнавати і заохочувати творчі акції, які сприяють ростові й розвиткові національної незалежности та людської волі:

Тому, отже, я, Линдон Б. Джансон, Президент З'єднаних Держав Америки, оцим проголошую тиждень, який починається 18-го липня 1965, як Тиждень Поневолених Націй.

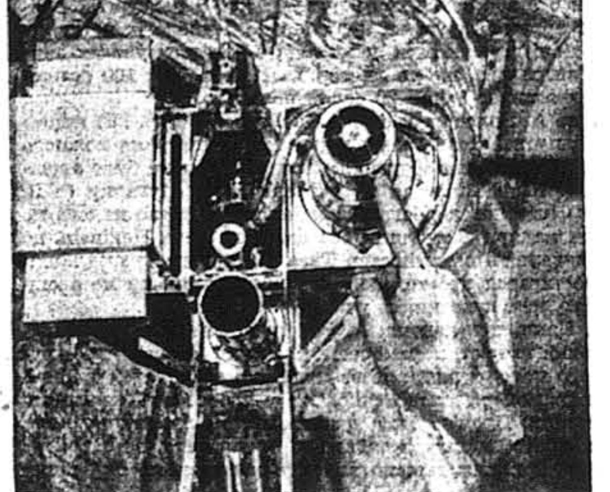
Я запрошую нарід З'єднаних Держав Америки відзначити цей тиждень відповідними церемоніями й активностями, і я закликаю його поновити відданість справедливим аспіраціям всіх народів до національної незалежности та людської волі.

У доказ того я ставлю свій підпис та доручаю прибити Печать З'єднаних Держав Америки.

Дано у місті Вашинґтоні цього другого липня в році від народження Христа тисяча дев'ятсот шістдесят п'ятому та від Незалежности З'єднаних Держав Америки сто вісімдесят дев'ятому. Линдон Б. Джансон. Підписано Президентом. — Дін Раск, Державний Секретар.

НОВИЙ ТРІЮМФ АМЕРИКИ У КОСМОСІ: „МАРІНЕР 4" ПОРОБИВ ФОТОЗНІМКИ З ПОВЕРХНІ МАРСА І ПЕРЕСИЛАЄ ЇХ НА ЗЕМЛЮ

Пасадена, Каліф. — Америка, а з нею і ввесь людський рід на цій нашій Землі, здобули новий величезний успіх у досліджуванні космосу: американський космічний корабель „Марінер 4", висланий для фотографічного обслідування плянети Марса з кінцем листопада минулого року, прецизно виконав своє завдання та з безпосередньої віддалі поробив фотознімки його поверхні, утривалив їх на тасьмі і тепер пересилає на землю. В четвер, 15-го липня ц. р., „Марінер 4" переслав першу із 18 до 20 фотознімок поверхні Марса, які він мав зробити й утривалити. Впродовж найближчого тижня очікують передачі дальших фотознімок. Із одержаної фотознімки науковці вже роблять далекойдучі висновки. Виявляється, що Марс фактично не має магнетного поля і, правдоподібно, не має плинної поверхні. Це значить, що він фундаментально різниться від Землі як тереном, так і хемічною композицією своєї поверхні. Радіоактивність його повітря, виходило б, є досить висока, але Марс не має радіоактивного пояса. Це добра вістка для майбутніх дослідів цієї плянети, бо це означає, що майбутні астронавти зможуть обслідувати Марс без більшої загрози радіоактивних діянь. Далі виявляється, що атмосфера Марса є дуже „рідка", мабуть до тієї міри, що не дозволить висадити на Марсі таячі інструменти при допомозі парашутів. Крім цього, Марс, подібно як і Земля, має очищену поверхню від космічного пилу. На підставі одержаної вже фотознімки вчені приходять до висновку, що формування Марса основно різнилося від формування Землі, зокрема не було вульканічних вибухів. „Марінер 4" передавав на Землю дуже виразні сиґнали з околиці Марса. Аапаратура на цьому космічному кораблі не мала за завдання обслідувати можливість життя на Марсі, Марса. Апаратура на цьому відношенні можна поробити на підставі логічних заключень з переданих на Землю інформацій. Брак плинної поверхні та „рідина" повітря основно відрізняють Марс від Землі, але науковці стверджують, що це ще в жадному разі не означає, що на Марсі немає життя і очікують, що дальші фотознімки, що їх поробив „Марінер 4", можуть і в цьому відношенні принести деякі ревеляції. Успіх „Марінера 4" в обслідуванні Марса прийнято в світі як новий тріюмф американської науки і техніки в намаганнях опанувати космічні простори.

Фотокамера Марінера IV. — Мілтон Т. Ґолдфайн (частина обличчя й рука), співробітник джето-пропульсійної лябораторії в Пасадені, Каліф., показує модель фотокамерного влаштування, вмонтованого на Марінері IV, з допомогою якого були зроблені перші фотографії Марса.

ОСТАННІ ВІСТІ

П'ятниця 16-го липня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

З МАРІНЕРА IV, американського сателіта випущеного ще в листопаді минулого року в напрямі до Марса для фотографування цієї планети, одержано в четвер 15 липня ц.р. першу фотографію, зроблену із відстані 10 500 миль від Марса. На фотографії зафіксований край цієї планети. В Пасадені, Каліфорнія, звідки випущено Марінера IV в його багатосотмільйонову подорож до Марса, що тривала вісім місяців, сподіваються, що дальші зроблені фотокамерою цього сателіта фотографії будуть надходити поступово що яких 12 годин. Згідно з пляном Марінер IV мав зробити 20 фотографій і всі вони мали б бути передані на Землю протягом десяти днів.

ДОМОВИНУ З ТІЛОМ ПОМЕРЛОГО У ЛОНДОНІ АДЛЕЯ СТІВЕНСОНА, амбасадора ЗДА в ОН, привезено в четвер 15 липня ц.р. увечері до Вашинґтону. Відбулася ця остання подорож покійного американського державного мужа президентським літаком у супроводі жалобної репрезентації уряду ЗДА під проводом віце-президента Гюберта Г. Гомфрі. На аеродромі летунської бази Ендрюса біля Вашинґтону преочікувала приїзду літака урядова делеґація, очолювана президентом Джансоном. Після того домовину з тілом Адлея Стівенсона перевезено до столичної Національної Катедри, де йому віддадуть останню пошану представники уряду і тисячні маси населення Вашинґтону.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА ДЖАНСОНА зобов'язався продовжувати в наступному році започатковану ним політику для вдержання буму — пожвавлення в економічному розвитку країни. Зобов'язання в цьому напрямку було висловлене в промові Ґарднера Аклея, голови президентської ради господарських дорадників, як також в окремій заяві Президента про те, що його уряд опрацьовує програму видатного поширення купівельної спроможности населення, яка мала б бути здійснювана водночас із збільшенням індустрійної і сільськогосподарської продукції.

В ПРЕСОВИХ КОЛАХ ВАШИНҐТОНУ передбачають, що найменування президентом Джансоном судді Турґода Маршалла на заступника генерального прокуратора ЗДА є першим кроком для призначення його на суддю Найвищого Суду. В цьому випадку Турґод Маршалл був би першим негром в складі Найвищого Суду протягом усієї історії ЗДА.

В НЕГРИТЯНСЬКІЙ ЗДЕБІЛЬША ДІЛЬНИЦІ БРУКЛИНУ, Н.Й., Бедфорд-Стайвезант білий поліцист пострілив смертельно звільненого недавно з в'язниці негра, що був засуджений уже кілька разів за бешкети в тому й за напад на поліциста. У висліді перестрілки був поранений в руку також і поліцист. В Бруклині збільшено кількість поліції, щоб запобігти евентуальним негритянським заворушенням.

У СВІТІ

НА П'ЯТНИЦЮ 16 ЛИПНЯ ПЕРЕДБАЧЕНО ВІДКРИТТЯ ТУНЕЛЮ попід Монт Бляк між Францією і Італією. Саме напередодні шаліла в тій околиці хуртовина, яка понищила електричні проводи. Довгий на 7 миль тунель скорочує шлях між Парижем і Римом на 20 годин і вводить революційні зміни в торгівлі, туристичний рух та нормальну комунікацію між тими двома державами. На 16 липня передбачено, що італійський президент Джузеппе Сарраґат переїде через тунель на французьку сторону та опісля повернеться до італійського містечка Курмас разом з французьким президентом де Ґоллем на офіційне відкриття. З цієї нагоди міністри закордонних справ обох країн переведуть одногодинну нараду.

У ЛОНДОНІ ПЕРЕБУВАЄ З ВІДВІДИНАМИ чілійський президент Едуардо Фрей. На бенкеті в чілійській амбасаді вперше в історії королева Єлисавета, як голова Англіканської Церкви, її чоловік Філіпп Единбурзький та архиєпископ з Кентербері д-р Майкел Рамзей сиділи за одним столом із католицьким кардиналом Джаном Гінаном, архиєпископом з Вестмінстеру. Президент Фрей був вже в Італії і Франції і з Англії поїде до Західньої Німеччини: шукає господарської допомоги.

У ГРЕЦІЇ КРИЗА УРЯДУ: внаслідку конфлікту між 25-літнім королем Константином та 77-літнім прем'єром Георґом Папандреу з приводу пропонованої прем'єром „чистки" серед правих старшин, король, не чекаючи на формальне зголошення димісії Папандреу, призначив на нового прем'єра 72-літнього Атаназідеса Новаса, голову парляменту, члена також партії Центральної Унії, яка має 168 мандатів у 300-членному парляменті. Новий прем'єр потвердив, що король зберігає конституційний устрій держави і прагне співпрацювати з парляментом.

ПАКІСТАНСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ АЮБ ХАН ЖАЛІВСЯ в публічному виступі проти закидів збоку Америки щодо його закордонної політики, конкретно — „приязних відносин" з Комуністичним Китаєм. Він запевняв, що Пакістан „шукає собі приятелів, а не панів". Водночас Аюб Хан закидав Америці, що вона ніколи не хотіла зрозуміти становища Пакістану у відношенні до Індії, буцім-то фаворизованої Америкою. Пакістан огірчений, що 3 липня ц. р. повідомлено його, що з уваги на загаяння закону про закордонну допомогу, перед вереснем годі Пакістанові сподіватись допомоги.

ПРЕЗИДЕНТ СВІТОВОГО ЖИДІВСЬКОГО КОНҐРЕСУ Д-Р НАХУМ ҐОЛЬДМАН ЗАЯВИВ, що йдуть розмови з совєтськими лідерами про створення центрального представництва підсовєтських жидів та права їх участи в міжнародних жидівських зібраннях. Ґольдман твердить, що большевицькі вожаки проявляють тепер „краще зрозуміння" становища жидів. Раніше він висловився проти антисовєтської кампанії з приводу антисемітизму в СССР.

ЗДА, БРИТАНІЯ І ФРАНЦІЯ ЗАКИНУЛИ в тотожніх нотах Москві й Східній Німеччині, що вони тільки кричать про нібито протеґування нацистів в Західній Німеччині, але насправді не відгукуються на всі заклики — дати західньонімецьким властям інформації про нацистів, які буцім-то перебувають на волі.

СЬОГОДНІ ОСТАННЄ ЧИСЛО „СВОБОДИ" В ДОТЕПЕРІШНЬОМУ ФОРМАТІ

Це число „Свободи" є останнім, що появляється в дотеперішньому форматі. Чергове число, що друкуватиметься в понеділок, 26-го липня з датою вівтірка, 27-го липня, матиме вісім сторінок тексту та появиться вже в новому форматі, достосованому до стандартного формату американських газет. В тижні від 19 до 24-го липня „Свобода" виїмково не появлятиметься з уваги на необхідність цілого ряду технічних переставок в друкарських машинах у підготові до зміни формату. Впродовж цього тижня в редакції, адміністрації й друкарні та експедиції „Свободи" будуть тільки дижурні, а більшість працівників матиме належну їм вакаційну відпустку.

ГАРРИМАН ПЕРЕВІВ ТРИГОДИННУ РОЗМОВУ З КОСИҐІНИМ У МОСКВІ

Москва. — Амбасадор для спеціяльних доручень Президента, кол. нюйорський губернатор і колишній заступник державного секретаря Аверелл Гарриман, перевів в минулий четвер 15 липня ц. р. на Кремлі поверх тригодинну розмову з совєтським прем'єром Алексеєм Косиґіним. У тій нараді з американського боку взяли ще участь амбасадор РДА у Москві Фой Колер і фахівець китайських та північно-азійських справ Маршалл Бремент, а з совєтського боку — голова американського відділу в совєтському міністерстві закордонних справ Міхаїл Смірновський. Гарриман прибув до Москви в минулий понеділок у „приватному" характері, нібито „на відпочинок", однак було згори відомо, що він напевне буде старатися бачити когось із совєтських „промінентів". Аверелл Гарриман який був американським амбасадором у Москві за останньої світової війни і був репрезентантом Америки на Женевській конференції у справі Індокитаю, має серед совєтської державно - партійної верхівки багатьох знайомих і користується напевне повагою. Він, ані ніхто з американської амбасади та тим паче ніхто з совєтського боку не захотіли нічого сказати про зміст наради Гарримана з Косиґіним. Західні коментатори підкреслюють важливість самого факту, що Гарримана запрошено на таку розмову до „самого" Косиґіна, після того, як комуно-китайські власті відмовились були допустити взагалі до свого краю чи-то колишнього британського міністра закордонних справ Патріка Ґардона Вокера, чи британського прем'єра Гаролда Вільсона, який заповів бажання поїхати туди з посередницькою мировою місією у справі В'єтнаму. У зв'язку з заявою президента Джансона на його попередній пресовій конференції про бажання зберігати добрі взаємини із Совєтським Союзом і про признання ним, що ті взаємини погіршились з приводу в'єтнамської війни, якої проте Америка не може виректися з уваги на своє зобов'язання чести, гадають, що головною темою розмови Гарримана й Косиґіна було саме, як зберегти добрі совєтсько - американські взаємини без уваги на В'єтнам та як можна довести ситуацію у В'єтнамі до завершення а не перетворення у велику війну. Гарриман, який цього тижня мав вертатися до Америки, заявив, що він залишиться в Совєтському Союзі довше, бо „ще декого прийдеться побачити". Газети підкреслюють, що хоч Гарриман ані Колер нічого не сказали про ту зустріч із Косиґіним, за виїмком того, що вона була „важлива", — були очевидячки вдоволені.

„Нюйоркська Група" видала збірки поезій Б. Бойчука і П. Килини

Ню Йорк. — У Видавництві Нюйоркської Групи, в склад якої входить великий гурт еміґраційних українських поетів-модерністів, появилося останнім часом дві нові збірки поезій. Перша з них — це збірка „Вірші для Мехіко", що її автором є відомий поет Богдан Бойчук, автор книжок „Час болю" (1957), „Земля була пустошня" (1959) та інших. Нова збірка „Вірші для Мехіко" охоплює 15 віршів на мехіканські теми. Збірка видана з мистецькою обкладинкою Б. Пачовського. Друга із виданих збірок це книжка українських поезій Патриції Килини „Леґенди і сни", молодої поетеси американки, яка пише українською мовою, авторки збірки віршів англійською мовою „Зелена фуґа". В збірці Патриції Килини, мистецьку обкладинку для якої виконав відомий український графік Яків Гніздовський, зібрані тридцять й одна поезія.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

МАШИНИ ЧЕКАЮТЬ „ОБМУНДИРУВАННЯ"

Дихнув прохолодою ранковий вітерець. І аж до небокраю покотилися пшеницею хвилі. Достигає колосся... Що ж, недарма вставали до схід сонця хлібороби. Недарма руками мозолястими пестили матінку-землю.

Матінка — земля. Хліб — святиня. Такими прикладками рясніє початок кореспонденції „Штиль перед жнивами" А. Колісника з Кобеляк (Полтавщина) в „Молоді України" з 30 червня.

Але раптом картина хмурніє: жатки не готові, трактори і комбайни несправні, вантажні машини чекають „обмундирування", себто ремонту. А „Сільгосптехніка"?

— Чи є запасні частини?

Звідти відповідь:

— Немає...

І так щодня, — каже кореспондент.

МОСКОВСЬКОЮ МОВОЮ

Черкаси. Текстильний цех фабрики штучного волокна. На великій світлині (друга сторінка „Рабочої Газети" з 29 червня) троє дівчат і хлопець. Вітрини з написами.

Якою мовою ці написи? — „Жизнь нашего цеха", „Золотая Нить" та інші — все московською мовою.

ОВОЧІВНИКИ — БЕЗ ОВОЧІВ

Вінниччину називають ще цукровим і овочевим Донбасом, — пише 29 червня кореспондент часопису „Рабочая Газета".

Тепер в області стоять теплі соняшні дні. Стигнуть ягоди. Море ягід. Робітники радгоспу ім. 1-го травня вже відвезли вісім тонн цих дарів. Їх відвозять у всі кінці.

А тим часом, — каже сам кореспондент, — в робітничих їдальнях та буфетах Вінниці дуже обмежений вибір овочевих та ягідних страв.

Шевці без чобіт, овочівники без овочів.

ТОВАРИШ УРОЖАЙ

Літо в розгарі: на ланах наливається колос, у садах зачервоніла вишня, на півдні України почалася косовиця. Ось-ось наступлять жнива, і золоті ріки зерна поплинуть у засіки.

Редактор „Рабочей Газети", який в числі з 29 червня пише ці рядки, називає це не просто врожай, а „товариш урожай". Звичайно, в кожного серце радіє з вістки, що в Україні добрий урожай. Лише в які засіки поплинуть ці золоті ріки зерна?

У державні засіки, каже сам редактор та ще й повчає хліборобів: „Треба перевозити хліб прямим способом: „автомобіль — вагон", застосувати двозмінну та тризмінну роботу, широко використовувати автопричепи".

ПЕРЕВІРКА ХАРАКТЕРІВ

На плянеті цілини — так називає цілинні землі Кустанайської области командир загону В. Сокол („Молодь України" з 29 червня). Тут обвівають вітри цілинної романтики студентів Києва, Харкова, Одеси, Львова, Запоріжжя, Полтави, Донецького, Миколаєва, Сум...

Але за цією „обвітреною романтикою" приховується ще й режимне: „цілина — це іспит на зрілість, тут пройдуть перевірку характери".

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorised July 31, 1918.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Тиждень Поневолених Націй

Дотримуючись резолюції Конґресу ЗДА з 1959 р., президент Джансон, як і його попередники минулими роками, проголосив окремою проклямацією, сиґнованою державним секретарем Діном Раском, Тиждень Поневолених Націй 1965 року, що починається в неділю 18 липня. Підкреслюючи зобов'язаність ЗДА щодо здійснювання принципів незалежности, особистої свободи і людської гідности, Президент закликає усіх громадян ЗДА відзначити цей тиждень відповідними урочистостями й виявити цим відданість американської нації ідеям національної незалежности і людської волі.

Водночас із закликом Президента Крайовий Комітет Поневолених Націй, що його очолює проф. Лев Добрянський, визначив програму і зміст цьогорічного відзначування Тижня Поневолених Націй в ряді напрямних, що, крім підтримки для визвольних змагань поневолених народів, включають також підтримку для Уряду ЗДА в його діях проти комуністичної агресії у В'єтнамі та в Домініканській республіці і боротьбу на форумі Об'єднаних Націй проти совєтського імперіялізму й колоніялізму у відношенні до українського, грузинського, вірменського й інших не-російських народів в СССР.

Пригадані президентом Джансоном принципи й ідеї, що мають присвічувати громадянам ЗДА у відзначуванні Тижня Поневолених Націй, як і проголошені Комітетом цього тижня напрямні, особливо актуальні і своєчасні сьогодні, коли ЗДА стоять в рішучому змагу з посиленим наступом комуністичних аґресорів у Південно-Східній Азії і на території Західньої гемісфери. Конечність включення якнайширших мас свободолюбного громадянства Америки у відзначування Тижня Поневолених Націй підкреслює той факт, що саме тепер Москва започаткувала в усьому Совєтському Союзі, зокрема на терені загарбаних у 1940 році при допомозі Гітлера балтійських країн — Литви, Латвії й Естонії — святкування 25-річчя їх „визволення", що проходить у супроводі танців, пісень і „вдячних" славословій на адресу Москви зігнаного на вулиці і площі міст населення. Треба сподіватися, що ці інсценізовані Москвою „святкування" пригадають громадянству ЗДА й інших країн трагічну і важку долю, що її зазнають поневолені Москвою народи, зактуалізують ще більше конечність розгорнення якнайширшої боротьби за їх визволення з-під комуністичної тиранії, до чого закликають і резолюція Конґресу з 1959 року, і щорічні проклямації Президентів ЗДА.

Адлей Стівенсон

Адлей Стівенсон, колишній губернатор стейту Іллиной, два рази вибранець Демократичної партії на кандидата на президента ЗДА і від 1960-го року речник наймогутнішої країни світу — З'єднаних Держав Америки на форумі Об'єднаних Націй, помер нагло на вулиці Лондону в середу 14-го липня. Сумну вістку з найвищою оцінкою заслуг померлого подав американському народові президент Джансон, знизились до половини щогли прапори на всіх урядових та багатьох приватних будинках в Америці, а над будинком Об'єднаних Націй повіває також спущений до половини тільки одинокий прапор тієї світової установи.

Це тільки збіг обставин склався на те, що Стівенсон не фіґуруватиме в історії Америки, як один з її президентів. Він два рази кандидував на цей пост проти найбільш популярного в Америці і в світі звитяжного головного команданта альянтських збройних сил під час другої світової війни Двайта Д. Айзенгавера і в конкуренції з такою індивідуальністю навіть програні вибори були честю і заслугою.

Адлей Стівенсон був інтелектуалом-лібералом. Як губернатор стейту Іллиной він виявився небуденним адміністратором і це в великій мірі перерішило його подвійний вибір на демократичного кандидата на президента ЗДА. Не був він вільний і від помилок, але їх не робить тільки той, хто взагалі нічого не робить. Водночас Стівенсон мав велике почуття чесности та почуття льояльности у відношенні до політики актуального Уряду. До історії перейшов майстерний спосіб, як він „притиснув до муру" Андрея Громика в Об'єднаних Націях у справі ракет на Кубі: він виголосив полум'яну промову проти російсько-комуністичного імперіялізму; він льояльно підтримував політику Джансона у В'єтнамі й Домінікані. Пізнавши комуністів — він став правішим.

Джеймс Рестон, який довгими роками знав Адлея Стівенсона, характеризує його, як „відповідну людину в невідповідному часі", як людину ідей в добі діл". Стівенсон перейшов до історії, як джентлмен-дипломат, великий промовець, державний муж елеґантних форм і високої освіти. Такі люди здобувають собі тривке місце в історії та пошану від усіх, прихильників і противників.

М. Чировський

УСПІХИ І ТРУДНОЩІ

Аналізуючи господарські процеси та їхні складові елементи, економісти - теоретики, промисловці та фінансисти - практики погоджуються, що, не зважаючи на різні труднощі — американський просперит триватиме протягом наступних дванадцяти місяців, хоч його характер значно зміниться. А саме: ріст економіки у наступних місяцях — при умові, що політично-суспільні обставини розвиватимуться нормальним шляхом — помітно сповільниться.

Надії на продовження ринкового росту спираються на таких факторах, як безперебійне зростання прибутків підприємств та приватних осіб і фінансистів, державних видатків і видатків підприємств на поширення технічно-продукційних можливостей і т. д.

Але розвиток економіки, як сказано, сповільниться. І так, від половини 1964-го року по сьогодні споживач збільшив свої видатки на 26 більйонів долярів, підприємства — на 10 більйонів, а держава, включаючи федеральні, стейтові та льокальні установи — на 4 більйони. Передбачається, — читаємо в „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт", що з половини 1965 до половини 1966 року видатки цих трьох основних економічних секторів ростимуть в іншій пропорції і в іншому відсотковому відношенні.

Отже, видатки споживача зростуть тільки на 15 більйонів долярів, тобто на 5 більйонів або на 25 відсотків менше, як в попередньому фіскальному році; підприємства витратять лише на 8 більйонів долярів більше, тобто на 2 більйони або 20% менше як у 1964-65 році, але державні видатки зростуть аж на 7.5 більйона, тобто на 3.5 більйона або на 40%. В цілому ріст економіки сповільниться на яких 4 більйона долярів або 11% у порівнянні з минулим 12-місячним періодом.

Але таке передбачення може не справдитися. Рік тому вже говорилося про сповільнення ринкових процесів, одначе так не сталося. Посилення воєнних дій у В'єтнамі може значно прискорити темп економічного життя і спричинити навіть головокружний і довготривалий просперитет американського народного господарства.

В цій же хвилині економічні процеси вперто пнуться вгору. Виробництво сталі і авт, продукція електричної енергії і видобуток нафти збільшилися. Можна сподіватися, що виробництво авт досягне цього року 8.8 мільйона одиниць — рекорд усіх часів.

Підприємства у посиленому темпі поширюються, щоб збільшити свій продукційний потенціял. Консумент збільшив і свій довготерміновий кредит і посилено сплачує свої борги. І хоч Федеральна Резервова Банкова Система уживає різного роду заходів для скорочення кредитів, головним чином засобом ринкових операцій державними облігаціями (бондами), кредитування збільшується і заборгованість росте.

Консервативні економісти непокояться оцим неоправданим ростом заборгованости, але ліберали і оптимісти запевняють, що поки країна має невикористані ресурси, поширення кредиту не є небезпечним. І справді, в Америці ані людська робітна сила, ані технічні можливості підприємств вповні ще не використані.

Поважним мементо для економіки ЗДА було заломання біржі кілька тижнів тому. Взагалі біржа дуже капризна в останніх двох-трьох роках: вона то підноситься до рекордового рівня, то нагло спадає, як це сталося 26 червня 1962-го і 28-го червня 1965-го років. І хоч дехто з економістів каже, що біржа не є вже барометром ситуації на ринку, вона таки її віддзеркалює.

І тому, що американський просперитет має в собі деякі елементи штучности, як завелику заборгованість, залежність від холодної війни між Сходом і Заходом та гарячої у В'єтнамі, відносно низькі у порівнянні з ринковим розгоном зиски в індустрії, труднощі з експортом і міжнародним платничим балансом, при цьому неоправданий оптимізм та самопевність, — біржа нервозно реаґує на різні ринкові прояви, хоч уже устабілізувалася після захитання в червні ц. р.

Турбота за стабільність валюти продовжує непокоїти і фінансовий світ. Британський фунт, що разом з американським доляром є ключовими одиницями в міжнародній економіці, зазнає нині куди більших труднощів, як доляр. Тому експерти, включно із секретарем фінансів Фолером, і головою Федеральної Резервової Системи Мартином та британським міністром фінансів Калагеном, відбувають постійні наради, як зарадити лихові.

Закордон має забагато долярових девіз і пред'являє щораз більші претенсії на американські золоті резерви, тим самим послаблюючи доляр. Хоч в цю пору позиція доляра скріпилася внаслідок зверненого до фінансового світу заклику Президента скоротити інвестиції і закупи за кордоном, однак ситуація може погіршитися в кожній хвилині. Зокрема її можуть погіршити американські туристи, які вивозять величезні суми грошей за кордон.

Також можуть пошкодити долярові обниження американського експорту і неґативність платничого балянсу.

Обмеження висилки доляра за кордон неґативно позначилося на европейській та японській економіці, і японці стараються тепер відповідними заходами збільшити доплив доляра до своєї країни. ЗДА мусітимуть, мабуть, поступитися навіть коштом своєї валюти.

На випадок девальвації британського фунта позиція доляра значно ускладнилася б. Його відплив в чужі країни, зокрема до країн т. зв. „фунтового простору", міг би небезпечно посилитися.

Французький президент де Голль, що, хоч і без великого успіху, старається підірвати американський доляр, останнім часом збойкотував Европейський Спільний Ринок. Димовою заслоною де Голля є сільськогосподарська політика в рамах ЕҐС'у. По суті він хоче всіми можливими засобами понизити авторитет ЗДА в Европі і розвалити НАТО. Очевидно, його політика в якійсь мірі може вплинути на хід господарського процесу в ЗДА.

„ВІСТА" — НОВИЙ ВНУТРІШНІЙ КОРПУС МИРУ

„Волонтери на Службі Америці" — „Віста" — внутрішня версія Корпусу Миру, є одною з найголовніших частин програми боротьби із злиднями, створеної Актом Економічних Можливостей 1964 року.

Уже кілька сотень американців з 22 стейтів, вишколені для праці у „Віста", працюють по містах і на провінції, по багатьох заплянованих проєктах, спрямованих на боротьбу із злиднями, — навчають неписьменних, дають інструкції, як провадити господарство та пильнувати здоров'я, працюють із каліками та умово недорозвиненими, щоб пристосувати їх для праці. Волонтери „Вісти" відвідують індіянські резервації, табори сезонових робітників, шпиталі для умовохворих, найбідніші міські райони, виселки навколо покинутих копалень.

Новововідкритий офіс Економічних Можливостей плянує затруднити кругло 5,000 працівників „Віста" цього року. Програму сподіваються поширити на всі 50 стейтів, Дистрикт Колюмбію, Порто Ріко та Вірджинські острови.

Всіх американських громадян та постійних мешканців ЗДА від 18 років запрошується приєднатися до праці в „Віста". Високої освіти не вимагається, але шукають людей з ініціятивою, що бажають допомогти одній п'ятій частині американців, які живуть у поганих умовах. Подружжя з дітьми не молодшими за 18 років також можуть подати заяви, але з умовою, що вони працюватимуть разом.

Керівники „Віста" кажуть, що злидні рівнозначні з ув'язненням. Інакше кажучи, бідна людина зв'язана браком грошей, браком освіти, браком фаху та кваліфікації, коли в теперішній час це все має велике значення. Багато бідних людей почувають, що змагатися за краще життя — безнадійна справа. „Віста" хоче поселити нові надії в серцях цих людей.

Добровільці, що мають охоту працювати у „Віста", підписують контракт на один рік, включаючи 4-6 тижнів на тренування. Після цього вони можуть залишатись і на другий реченець. Під час праці і тренування працівники будуть забезпечені мешканням, харчами та невеликою платнею. В кінці року вони дістануть по $50 за кожний місяць, або $600.

Тренування відбувається по різних містах, здебільшого при університетах та коледжах. Наприклад, минулого року така група добровільців пройшла вишкіл при Колюмбійському університеті в Ню Йорку. Ця група складалася з 39 осіб, включаючи одне подружжя. Їх програма включала інтенсивні лекції, дискусії, відвідування шпиталів та найгірших закутків міста. По закінченні тренування їм було дано можливість вибрати галузь, в якій вони хотіли б працювати.

Праця у „Віста" дасть змогу молодим людям підготуватись до дальшої праці на громадському полі, як також до дальшої кар'єри в освіті, медицині та правничій праці. Старші особи, навіть пенсіонери, мають змогу використати свій життьовий досвід для допомоги іншим.

Президент Джансон заявив першій групі добровільців: „Ваша платня буде мала, умови праці іноді важкі. Але ви матимете сатисфакцію, почуваючи, що працюєте на добро нашого народу, на добро нашої нації".

По інформації в справі „Віста" звертатися письмово на адресу: „Віста", офіс оф Економік Оппортюніті, Вашингтон, Д. К. 20 506.

Американська Рада

ДАЛЕКОМУ

А знаєш, і вірити важко,
Щоб хвиля така
ще здіймалась
Від того далекого вітру,
Що в юності нас обвівав.

(Печаль нерозквітлого
цвіту —
Здається, це все,
що зосталось.
І день молодий пригасає
В килимі вечірніх заграв).

А от же прийшло, налетіло
І, стиснувши скроні гарячі,
Не знаю, куди б я поділась
Від сірих уважних очей.

Дивлюся на поле,
на луки —
І тільки лице твоє бачу,
На мить пригадаю
твій голос —
І всю, мов огнем обпече.

А поле всміхається юно,
Б'є крилами вітер у груди,
Такий же стрімкий
і поривчий,
Як той, що стрічав нас
колись.

Мов справді то юність
вернулась
І вийшла квітуча на люди,
І в даль непрожитих
світанків
Дороги її повились.

А даль — у черемховім
цвіті,
У травах медових, пахучих,
А даль—у весінніх туманах,
У сяйві мінливих заграв.

І хвиля здіймається круто,
Нежданая хвиля кипуча,
Від того далекого вітру,
Що в юності нас обвівав!

Київ, 1964

ЛІДІЯ КОЛЕСНИКОВА

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

І ЩЕ ПРО „ТУ ГУМ ІТ МЕЙ КОНСЕРН"

Це добре, що в нашій громаді є люди, охочі виступити проти спотворювань правди про Україну в американських шкільних підручниках та енциклопедіях. Однак, уважаю за некорисне драматизувати допис пані О. Савойки - Мізь, з якого виходило б, що вона щойно тепер довідалася про ці спотворювання. Також неповажно виглядає її розправа з книжками „Ворлд Бук Енсайклопідія". Виглядає, що коли вона кидала цими книжками об стіну, то це видавалось смішним і незрозумілим навіть для її власного синка. А вже можемо бути зовсім певними, що таке „вияснювання" правди про Україну не справить доброго враження на американських виховників та авторів.

А все ж таки дивно, що після того, як у нашій пресі протягом довгих років так багато написано на цю тему, знаходяться ще інтеліґентні українці, які тримають у себе енциклопедії і щойно від своїх дітей довідуються про те, що в тих книжках написано про Україну. З діялогу названої пані із своїм синком виходить, що він уперше довідався про те, що в Америці пишуть про Україну. Думаю, що коли діти чують про цю нашу проблему від своїх батьків, то вони приготовані на те від початкових кляс середньої школи, і тому не мусять розчаровуватися.

Як „добре" написану книжку про Україну, в 1957 р. моя одинадцятилітня донька принесла із школи „Марію" відомої американської письменниці українського походження Марії Галунь-Блак.

Також не раджу брати поради п-і О. Савойка-Мізь — у вияснюванні справи про Україну покликатися на „Енциклопедію Американа", бо в цій енциклопедії також написано, що „Київ — це старовинна столиця Росії" і т. п.

Виправлення інформацій про Україну в американських енциклопедіях та шкільних підручниках є нашим важливим завданням, яке вимагає поважного трактування, і в першу чергу вимагає знання, а не вгадування чи лявірування. Щойно таким способом змусимо американських авторів серйозно ставитися до наших протестів. Треба вірити в те, що тільки правдою можна збити брехню, однак треба бути певним, де вказувати на ту правду.

При цій нагоді хочу згадати, що у моїй статті „Найвища пора діяти" („Свобода" ч. 60), я звертав увагу на неправду про Україну в названій енциклопедії (Ди Ворлд Бук Енсайклопідія), і на початку травня ц. р. одержав відповідь на мого листа до редакції цієї енциклопедії. Один із редакторів — Пол С. Тюлієр — обіцяє перевірити цю справу. Вірю, що коли б редакція одержала більше протестаційних листів, то з чемностевих листовних відповідей перейшла б до дійсної ревізії гасла про Україну.

К. Крупський
Денвер, Колорадо

З НАШИХ БУДНІВ

НАШІ ВИГРАЛИ!

Хочу поділитись з вами новиною, що, крім старого й нового календаря, віднедавна маємо ще й третій — гантерський. Так, для прикладу, празник св. Івана Хрестителя відсвятковано в Гантері цього разу 4-го липня, тобто сполучено це храмове свято з Днем Незалежности З'єднаних Держав. Празник випав чудово, до чого немалою мірою причинилось відкриття виставка картин маестра Е. Козака в павільйоні „Ксеня", як також з'їзд наших гуцулів із Ню Йорку та з Бруклину. Проте, здається мені, з'їзд буде уневажнений з того приводу, що представник гуцулів Бережанщини, мистець М. Мороз, з незалежних від нього причин прибув до Гантеру запізно.

Празник закінчено — як каже Микола Понеділок — культурно, а саме концертом квартету Бандуристів, які виступили в нових національних строях, себто в таксідах, і грали та співали з особливим піднесенням, бо тоді вже ввесь Гантер знав, що УСК осягнув блискучу перемогу над німцями в Шикаґо і здобув чашу Америки! Треба було бачити променіючого щастя проф. Романа Левицького, невтомного ентузіяста футболу, який, так само, як і я, схрунив останнім часом і з болільника „Тризуба" — став завзятим симпатиком УСК-у...

До речі, в той пам'ятний день, 4-го липня, між Гантером і Шикаґо увесь час грали телефони! Голова УСК-у, пан маґістер Карчинський, колядував при апараті в канцелярії п. Кобзяра, відбирав найновіші комунікати, хвилювався і витирав краплистий піт з чола. Коли впав третій ґоль на нашу користь, пан маґістер кинув слухавку і почвалав до бари на чарку коньяку. Мені ж припала велика честь — подати до публічного відома радісну новину!

Це мені нагадало одну подію, що трапилась у Франції ще тоді, коли ми сиділи в таборах Ді-Пі. Коли стало відомо, що німецький футбольний клюб здобув першенство країни і коли цю вістку передали архиєпископові Ніцці, він перервав богослуження в катедрі і сповістив своїх вірних: „Наші виграли!" А отім, вирішального ґоля в тому матчі забив наш славний король стрільців, Леньо Скоцень!

І тому сильно це мене зворушило і взяло за серце, коли інший король стрільців легендарний вже сьогодні український футболіст, Володимир Кобзяр, з нагоди Івана Купала подарував мені — символічно — два ґолі, що він їх забив колись у Львові до воріт першуна Польщі, „Поґоні"... Про кращий дарунок я і мріяти не смів! Звичайно, не можу тут поминути мовчанкою ще одного святоіванського презенту, а то від наших дорогих купців та підприємців м. Ню Йорку, які зафундували мені цього літа вакації в Гантері. Хай же їм за те бизнес круглий рік цвіте-процвітає, а колектор від податків хай ніколи їх поріг не переступає!

І к е р.

Августин Штефан

ЗАКАРПАТТЯ РОКУ 1914-ГО

(9)

Зв'язок з Києвом був давно перерваний, але свідками цього зв'язку залишилися не тільки леґенди та перекази, але й назви сіл. В ужгородській жупі за 20 миль на північ від Ужгороду і на Пряшівщині за 30 миль на північний схід та 16 миль на схід від Бардієва є села тої ж назви — Ладимирово. Ориґінальні назви тих сіл Владимирове мадяри змінили на Ладимирово, бо мадярська мова не терпить сполуки двох або кількох приголосних. Володимир Великий, відбивши Червону Русь, привернув Закарпаття Київській Русі. Ті два села носять його ім'я.

В Ізі і в тих селах, де жили учасники сиґітського процесу, чекали помочі від білого царя, який панує в Києві. Коли їм сказали, що „русский" царь має свій двір у Петербурзі, то відповідали, що то „мацкаль", а білий царь живе в Києві.

10. Війна

Населення Закарпаття зустріло війну з байдужою покірністю. Але мадярський урядовий апарат на Закарпатті вже в перших днях війни викликав ненависть і обурення проти себе своїми злісними зарядженнями. Мадярські „ультра-патріоти", що служили в адміністрації, не взяли до відома декларацій льояльности гр. кат. священиків і церковних учителів. Не взяли під увагу ці „домашні диктатори", що священики й учителі охоче пояснювали народові, що всі повинні совісно і чесно виконувати свій обов'язок перед державою. Вони пустили чутку, що в Закарпатті є аґенти, зрадники, які служать Росії. Внаслідок цієї чутки розпочалася нагінка проти „панславів" цивільними і воєнними урядами. Часто робилися ганебні доноси на тлі особистих порахунків. Священика, вчителя, кооператора чи противника пияцтва корчмар зголошував як „панслава", і жандармерія робила трус у нього або навіть арештувала його. З цензурних причин про арешти і суди не публіковано, і число їх невідоме, бо при зміні державности документи в багатьох урядах знищено. Говорилося, що до листопада 1914 р. біля 100 священиків арештовано і біля 20 селян повішено.

Отець А. Волошин у своїх „Споминах" (стор. 26) пише: „Тоді на пустий донос жида корчмара арештували кожного українця. Тоді понад 30 українських священиків було арештовано, о. Юлія Желтвая та учителя Івана Миґалку (з В. Ченґави) інтерновано, багато українців засуджено на смерть. Багатьох мадяри застрілили без жадного суду. Накінець це переслідування і сам міністер Тиса уважав несправедливим і сам постарався про те, щоб за кожну дурничку не арештували гр. кат. духовників, учителів та селян".

Єп. Папп, тит. канонік А. Романець, знаний як гарячий мадярський патріот, мараморoський жупан Ласло Неґре (румунського походження, але вважав себе за мадяра) та інші „грек.-кат. мадяри" інтервеніювали у влади, щоб звільнили арештованих. Прем'єр Тиса десь початком листопада, коли царська армія вийшла з східнього Закарпаття, зарядив це, але наказ прийшов запізно для кількох невинно страчених українців.

Про графа Степана Тису (1861-1918) цікаво згадати, що його предки були русини, як це пише Василь Сулинчак у своїй докторській дисертації, опублікованій по-мадярськи: „Коли відбулося переселення підкарпатських русинів до нашої батьківщини?" (Унґвар, 1918). Він пише (цитовано з пам'яті, тому сторінка не подана), що в шляхетській грамоті з початку XIII стол. роду Тисів, король Андрій II говорить про „рутенус Тіса". Термін „рутенус" в Середньовіччі означав так само ляйб-ґвардієць — прибічний охоронець, але тільки від XУ стол., тому „рутенус" тут означає русин, руський.

Про батька Ст. Тиси графа Коломана Тису (1830-1902), так само довголітнього прем'єр-міністра, мадярський історик Иосиф Перені в студії „Из истории закарпатских украинцев", (Будапешт, 1957, стор. 82) пише: „Согласно непроверяемым данным премьер-министр Коломан Тиса, боявшийся Добрянского (закарп. політичний діяч, 1817-1901), так как последний был переводчиком в 1849 г., когда Тиса, якобы, вместе с другими лицами предложил венгерскую корону одному из членов русской царской семьи, хотел назначить его министром путей сообщения, но Добрянский отказался".

11. Царська армія в Закарпатті

Про впад царської армії в Закарпаття, чи як її офіційно називали „Північної Мадярщини", писалося мало. Причина цього в тому, що цей вмарш був пропаґандивний, без військового значення і не був у згоді з спільним французько-російським операційним пляном.

На початку жовтня 1914 р. мадярські щоденники, передусім „Аз Ешт" (Вечір), повідомляли, що бої з росіянами відбуваються на границі і навіть на мадярській території. Чотири російські армії, а саме 4-та під проводом Еверта, 5-та під проводом Плеґве, 3-тя під проводом Рузського, пізніше Радко-Дмітрієва і 8-ма під проводом Брусілова увійшли до Мадярщини. 5-та армія, занявши Ужоцький провал, вступила через Кострину до околиці Березного. Козацькі частини увійшли через Верецькі, Волівець до Неліпеного під Сваляво́ю. „Аз Ешт" писав, що Ґабор Баї, посадник Мукачево, заявив, що населення досить спокійне. Головний ортодоксальний рабін Мукачева дістав від одного галицького рабіна листа, в якому той писав, що росіяни не докучають населенню і поводяться з жидами гуманно. Але мадяри не були гуманні, бо коли росіяни вийшли з Вишніх Верецьок, то мадярські вояки заарештували селянина Симко Дем'яна, знаного теж „Іван Симків", вивезли в ліс і там убили. Тіло його закопали так, що родина не могла знайти. Причиною страчення було те, що він нібито показував дороги російським воякам.

Дмитро Дорошенко в „Історії України 1917-1923" (т. І, Ужгород, 1932, стор. 25) пише: „Особливо визначилися своїм звірством мадяри, які вішали людей не тільки по суду (як, наприклад, у Мукачеві 30 вересня 1914 р., де повішено цілком невинних людей — священика, писаря і селянина; їх невинність пізніше була стверджена судом)"... Якщо така страта в Мукачеві була, то її жертвами не були закарпатці. Закарпатського священика не страчено під час першої світової війни, автор жив в Мукачеві від р. 1925 до р. 1938 і мусів би чути про таку екзекуцію.

Частини 3-ої царської армії під проводом ген. Рузського в перших днях жовтня увійшли через Торунь, Майдан, Волове аж до Березова, але 11 жовтня під Воловом були переможені і наступного дня вернулися до Галичини. Мадярські вояки повісили в Торуні одного селянина за „зраду". Автор бачив знімку шибениці з повішеним.

П. І. Воробець-Карпатський з Ізок, який перебуває тепер в Канаді, в листі до автора пише, що він знав столяра Кушніра із Ізок, який оповідав йому, що під час першої світової війни мадяри хотіли його повісити, але на той момент над'їхали козаки і врятували його від смерти.

Яків Тойтельбавм, житель села Волове, заявив кореспондентові „Аз Ешт", що росіяни, коли були у Воловім, нікого не рушали. Вояки просили гроші і коли діставали по одній або по дві шустки (біля 5 центів), то були задоволені.

Царські війська найглибше увійшли до Закарпаття на лінії Ясіня-Сиґіт. Мадярські газети повідомили, що росіяни 28 вересня вломилися до Ясіня в числі біля 20-30 тисяч. По менших боях австро-мадярські війська відступили до Рахова. 4-го жовтня царська армія була під Сиготом. Тимчасовий посадник Сигота, професор колеґіюму Олександер Добай з рим.-кат. архидияконом Людвиком Ілошвай, з адвокатом Іваном Гошуком та з двома громадянами пішли зустрічати росіян. Російський генерал прийняв їх ласкаво і запитався, чи є військо в Сиготі. Коли йому відповіли, що немає, генерал заявив: „Коли немає ворожого війська, я не приходжу як ворог і не буду брати закладників". Вояки вмаршували, співаючи під проводом дириґента. „Дуже гарно співали", — сказав католицький священик Ілошвай... Це зрозуміло, коли візьмемо під увагу, що майже всі вояки російських армій, які увійшли до Закарпаття, були з України. Ті, що були в Мараморoші, мали означення „Ф.М.".

Митрополит Іоан Теодорович посвятив новий іконостас у Бостоні

Найдалі на сході ЗДА, в м. Бостоні українська православна громада запомоглася на велике діло: року 1958 побудувала нову церкву, за проєктом архітекта Юрія Кодака. Своїм зовнішнім виглядом церква нагадує звидернізовану архітектуру церкви св. Ап. Андрія Первозванного в Києві — цим ім'ям названо і церкву в Бостоні.

Працьовита і жертвенна громада, розуміючи значення церкви як осередку збереження української духовости, не побоялась матеріяльних труднощів. Піднайшла гарну площу під будову церкви, на високому горбі, близько трамвайної зупинки та других під'їздних доріг. Звичайно, що в таких місцях земля дорога і громада заплатила за площу у 50.000 квадратових стіп — 30.000 долярів. Була до продажу і друга половина тієї площі і гарний мурований дім, але тяжко було з грошима, тим більше, що будова самої церкви коштувала 230.000 долярів. Та самі стіни то ще не все і на внутрішнє обладнання церкви: — лавки, крісла, столи і т. д. пішло ще з 20.000 долярів. Але коли за 2-3 роки після будови церкви громада довідалась, що друга половина землі з будинком впала в очі меткому контракторові, що мав намір набудувати будиночків навколо церкви і звести на нівець усю зовнішню красу положення церкви, тоді громада наважилась купити і ту землю і той дім для приходства, а це новий видаток у 37.000 долярів.

Не зважаючи на такі великі видатки, громада не була вдоволена станом церкви, бо вона ще не була викінчена внутрі, хоч і відбувались Служби Божі: бракувало іконостасу. І от цього року, нарешті, церква стала такою, якою вона має бути — цього року у неділю 27 червня відбулось велике торжество: посвячення новозбудованого іконостасу. Іконостас проєктував той самий архітект, що проєктував церкву — Ю. Кодак. Він пристосував його до характеру і форми церкви, облегчив його прозорою різьбою, позолотою та гарної форми рямцями для ікон та образів. Мистецьке виконання образів, різьби та позолоти винесло нових 30.000 долярів. Всі ці великі матеріяльні витрати громада покрила своїми пожертвами, працею, допомогою братів і сестер з інших громад і міст та частинно позичкою.

Завершенням усіх цих трудів і витрат було торжество посвячення іконостасу, яке довершив Блаженніший Митрополит Іоан, Первоієрарх Української Православної Церкви в ЗДА. Йому асистували: о. прот. І. Данилевич, настоятель церкви, о. митр. Петро Ковальчик з Ню Бритен. Конек, о. прот. Михайло Мостенський з Вунсакет, Ровд Айленд, о. прот. Сергій Непрель з Вілемантик, Конек., та о. Живко Попович місцевий югославський священик.

Перед посвяченням іконостасу та архиєрейською Службою Божою відбулась церемонія зустрічі та привітань Блаженнішого Митрополита.

При виході Владики з парохіяльного дому його зустріли старші братчики та діти парафіяльної школи. Учениця Оксана Голондзінська вітала Владику теплими словами, а інші дівчатка усипали цілюстками рож стежку для Владики. На першому підмурівку церкви Владику зустріла група пластунів, а старша пластунка, пластова впорядниця Галина Баранник, привітала Владику та просила його благословення. Далі, на бічнім переході, вітали Владику Сумівці з місцевого відділу СУМА, а перед дверима зустрів хлібом та сіллю голова Парафіяльної управи Григорій Котеленець. Велика маса людей, що приглядалась походові та прислухалась до слів привітань, рушила за Владикою до церкви, де настоятель церкви о. прот. І. Данилевич привітав Владику та разом з духовенством попровадив до середини. Весь час цього урочистого походу співав церковний хор архієрейське „Достойно є". Зворушливе було благословення іконостасу, урочистою була архієрейська Служба Божа, і перший раз у цій церкві відбулась містерія „Свята Святих" при повній тиші закритих і заслонених Царських воріт та бічних дверей іконостасу. Образи святих і ангелів — мистецькі твори артиста-маляра Сергія Макаренка, урочисто охоронили місце, де відбувалась „Свята Святих". Вони мов живими очима дивилися, мов оживлені промінням промовляли до цілі нашого...

Коли по Службі Божій, на бенкеті, що відбувався в парафіяльній залі, промовляв Владика, то насамперед дякував Всевишньому, що сподобив йому 11 років тому посвятити площу під будову церкви, посвятити новозбудовану церкву і тепер посвятити цей мистецьки виконаний іконостас. „Мені хотілося б, щоб у вас, у Філядельфії, у новій катедрі, поставили такий іконостас, як його побудувала бостонська громада. Такого мистецького іконостасу не має ні одна наша церква в Америці".

Артист-маляр Сергій Макаренко та його дружина артистка-малярка Надія Сомко були представлені Владиці та займали місця за головним столом. Обос мистці - малярі були довший час центром уваги гостей тим більше, що на стінах залі були розміщені їх мистецькі твори.

Будову іконостасу, різьбу та встановлення його виконав знаний у Філядельфії різьбар Хомачук. На закінчення урочисостей відбувся концерт з участю місцевих виконавців та забава.

Андрій Баранник

Величавна місія і свято Шевченка в Честері, Па.

Під час Великопісної Місії християнські душі набирають духової поживи згідно з приписом Великого Посту. Українська Православна Парафія Успіння Пречистої Діви Марії в Честері відбула цьогорічну Великопісну Місію на третім тижні Великого Посту, починаючи в четвер та кінчаючи Хрестопоклонною Неділею.

Цього року постійним проповідником української мовою був парох парафії св. Апостолів Петра і Павла у Вільмінгтоні, Делевар, Всч. о. Нестор Столярчук. Англійською мовою проповідниками були прот. о. Стефан Біляк, парох Катедрального Собору св. Володимира у Філядельфії та о. Юрій Гнатко, який припадково загостив до нашої парафії. В неділю на закінчення Місії українською мовою проповідував прот. о. Олексій Царик, парох парафії св. Покрови з Філядельфії.

Під час Місії співав парафіяльний хор під управою інженера С. Шевченка. Хоч погода не сприяла, то учасників Місії було багато, вони регулярно приходили на всі відправи та прийняли Св. Тайни Сповіді і Причастя. Молодече Сестриццтво приготовляло спільний сніданок для учасників.

Місійні науки увінчалися успіхом, і парафія може бути гордою своїми вірними членами та овочами Великопісної Місії.

Вже увійшло в традицію нашої парафії, що на закінчення Великопісної Місії улаштовується Шевченківське Свято. По духовній обнові люди оновляються патріотичним почуттям, любов'ю до українського генія Тараса Шевченка.

Хоч Відділ УККА в Честері врочисто відсвяткував Свято Шевченка для усього українського суспільства міста Честеру, все ж таки Українська і Недільна Школи при парафії Успіння Пречистої Діви Марії в Честері влаштували Свято Шевченка діточими силами. Ціллю цього Свята було тут народжену молодь навчити шанувати свої Національні Свята, вщепити у її серця любов до Пророка України та до української культури взагалі. Свято відбулося в неділю 28-го березня в залі Українського Народного Дому.

Американський гимн відспівала Евгенія Турянська, а „Заповіт" відспівав церковний хор під управою інж. С. Шевченка. Діти української школи відіграли сценічну картину „Вшануймо нашого Тараса" Алли Косовської. Ролі виконали Сандра і Петрус Галій; Федір, Петро і Володимир Надьо; Василь Ді Мейо; Андрій Лоян та Олесь Пастучок. При фортепіяні була Ліда Пастушок, яка також продеклямувала вірш „Наш Батько" — М. Черінь.

Англійською мовою діти відіграли сценічну картину „Зустріч з бандуристом", яку переложив митр. прот. о. О. Мицик з журналу „Веселка". Ролі виконали Іван Бартіш, К. Фідик, Лариса і Левко Юзич та Василь Пастушок.

Обидві картини відіграно вміло й добре.

Додатково деклямували А. Голкрофт, Н. Кокошка і М. Лузак. По українськи промовляв Іван Бартіш, по англійськи — Василь Пастушок.

На закінчення програми церковний хор відспівав „Реве та стогне". Кінцеве слово мав парох митр. прот. о. О. Мицик. Свято закінчилося відспіванням українського національного гимну.

о. О. Мицик

Концерт учнів музичної школи проф. Зої Маркович

Шістнадцятий концерт музичної школи проф. Зої Маркович у Філядельфії відбувся 19-го червня 1965-го року в залі Українського Горожанського Клюбу на Франклін вулиці. Проф. Зоя Маркович є високоосвідчений педагог, а також добра концертова піяністка. Школа її високого рівня, програма науки, як в европейській консерваторії — вивчення світової слави композиторів. Мета школи — підготовити учнів до концертової діяльности.

В концерті брало участь 28 учнів, грали соло та в ансамблях. Проф. Зоя Маркович звертає велику увагу на гру в ансамблях. Сольових виступів було 28, ансамблів 20, які складалися: одно піяно — 4 руки, два піяно — 4 руки, два піяно — 8 рук.

Цьогорічна програма збагачена українською клясикою — 19 творів композиторів — Лисенка, Косенка, Ревуцького, Барвінського, Кабалевського, Дублянського. Вся програма була дбайливо опрацьована і стояла на високому мистецькому рівні. Концерт тривав три з половиною години, але не було помітно втоми у слухачів.

В першому відділі брали участь: Юрко Іваськів, Ярема Скіра, Володимир Літвинчук, Тамара Петришин, Олег Кіндрат, Зіна Гаврилюк, Тамара Мельник, Христина Кушнір, Ярослава Байсарович, Юрій Пенцак, Лариса Корсунь, Борис Полатайко, Анна Пришляк, Дарія Коржанівська та Андрій Корсунь.

В другому відділі брали участь: Люба Гаврилюк, Оксана Суржко, Аліса Ференц, Борис Скіра. Аліса Сохор, Луїза Граур, Христина Остапович.

У третьому відділі брали участь: Орест Швед, Мері Мельник, Володимир Лупань, Ігор Чепетух, Зоя Граур, Христина Швед.

Програма закінчилася двома дуетами на вісім рук. Заповідав програму п. В. Лупань — батько учня.

Вдячні учні обдарували проф. Зою Маркович квітами, а батьки учнів дякували за добру, пильну науку, бажали міцного здоров'я і многих літ!

Це був гарний мистецький вечір. Проф. Зоя Маркович є примірна українська громадянка, вона дає великі грошові пожертви на наші громадські, молодечі, спортові та наукові установи.

Л. Д.

● Перед військовим судом в Наґа, на Окінаві в Японії, судять американського військового лікаря д-ра Санфорда Вольфзона за низку провин, між ними — за симулювання умової хвороби. Під час свого коротового перебування в Південному В'єтнамі Вольфзон скаржився перед генералом Вестморлендом на погані умовини праці, а його дружина, теж лікарка, писала до різних сенаторів і до „Ню Йорк Таймс" листи з критикою американської політики у відношенні до В'єтнаму.

Пластовий центр біля Клівленду

(Перше пластове летовище)

Клівленд. (К. М.) По довгих роках шукання — найдено гарний кусень землі під пластову оселю.

В неділю, 20-го червня, третього дня пластового таборування з нагоди Свята Весни, відбулася перша польова Служба Божа на новій пластовій оселі, яка має 133 акрів і є віддалена на 35 миль від центру Клівленду.

Той новий пластовий масток це якби на три частини поділений кусень землі: 1) озера (їх три) з плавучою чистою водою, та рибами в одному; 2) шпильчасто-листковим лісом на горбистих спадах (тут дуби і буки, сосни і клени; 3) дві більші і кілька менших полян, з яких одна має 30 акрів площі, більше чим чверть милі вздовж, та є „обмурована" із чотирьох сторін лісом — шпильковим, дубовим, кленовим, та залісненим спадом якби амфітеатрального порядку. Доїзд до цього центру — дуже добою дорогою, під самі брами оселі, фармерських добрих будинків. Сама оселя, чи той масток, переплетнана лісовими, польними доріжками та стежками. В самій середині оселі стоїть велика шопа під дахом, в якій сьогодні „засихає" понад 100 метрів квадр. потятого дуба.

На цій новій пластовій оселі відбувся вже перший тридений пластовий табір Клівляндської Станиці — із 152 учасниками (новаків, -чок, юнаків, -чок,) та гурта старшого пластунства, яке поволі, але сильно перебирає до своїх рук керму вишколу й виховання „нового пластового люду". В суботу 19-го червня відбулася перша велична святочна ватра, яку підготувала і веда ст. пл. Ліда Голіян, відома авторка скечів і цілих сцен із нашого пластового та громадського життя. Комендантою дівочих таборів була ст. пл. Дарка Голубець, хлоп'ячих — ст. пл. Микола Голіян, бунчужним Свята Весни був ст. пл. В. Базарко. „Цивільної" публіки із Клівленду — біля п'ятьсот осіб (сотка авт на парковій площі при в'їзді до таборів).

Перед закриттям табору відбулася мала пресова нарада, на якій Клів. Станицю заступали — станичний пл. сен. Р. Полатайко, та сен. Я. Кришталович — реф. вишколу Станиці, заст. станичного ст. пл. Д. Голубець, ст. пл. Л. Голіян — імпрез реф. станиці та ст. пл. В. Базарко, ст. пл. О. Топорович, ст. пл. А. Галаревич та другі пластуни-активісти. Пласт-Прият заступали: голова п. П. Полянський, д-р Д. Павлишин, інж. Р. Цегельський, п. З. Єзерський. Неприявні на пресовій зустрічі, але активні в Пласт-Прияті, зокрема його комісії набуття оселі, були: пп. М. Ковалисько, д-р Телішевський, д-р В. Малиновський. Треба підчеркнути, що душею всіх старань набуття оселі, а тепер її організації та впорядкування, є гурт старших пластунів, які занимають чільні пости в Клівл. Станиці, а про яких ми згадували вище.

На згаданій пресовій зустрічі всі приявні висловлювали свої думки, які можна збрати в кілька категорій: турботи за здобуття потрібних фондів; організація самого табору, чи таборів — вже в біжучому році (приблизна посмісність — 800 пластунів (нок) в чотирьох таборах); вода до пиття і варення, таборові кухні й магазини; санітарна справа і безпека таборів; підготова до відбуття вже в ближчому часі більших пластових зустрічей, як Велико Ради Лісових Чортів, Загального З'їзду Старшого Пластунства: підшукання особи чи родини, яка віддала б весь час й труд для оселі, і тим под. До речі варто підчеркнути, що Клівленд лежить посередині між „східнім" Ню Йорком та „західнім" Шикагом, отже справді має центральне положення: для всякого роду з'їздів і тим под. імпрез має це першорядне значення. Крім цього, для вжитку самого Клівленду ця нова оселя дає всякі можливості: Рідношкільні Свята Молоді, з'їзди різних молодечих організацій, спільні з'їзди молодечих організацій, тощо. Плянується збудувати окремий табір із шатер для „цивільної" публіки, зокрема до того часу, поки не будуть розбудовані, чи вибудовані нові колибки (котеджі, мотелі), в яких наші батьки і загалом старше громадянство могли б перебути серед прекрасної природи, великого спокою, та в рідному оточенні — кілька день, чи тижнів відпочинку.

Одним із дуже привабливих та атракційних плянів є — побудова летовища, першого того роду на американській землі, на якому причалювали б та злітали пластові літаки, та яке з часом могло б стати зародком вишкільного летунського пластового табору. Про це так захочуюче пишеться в ост. ч. „Юнака" за травень 1965 р., що годі не захопитися такою ідеєю.

Присутні на Святі Весни представники різних суспільних організацій Клівленду, оглянувши ту нову оселю-масток, висловлювалися із таким великим признанням для її організаторів, що деякі відразу зложили поважні суми на кошти сплати оселі, а приявні на площі представники УНС п-ні О. Оліникевич та проф. Р. Чучкевич навіть заявляли, що вони, поскільки зайде потреба підтримають прохання Клівлендської Станиці — в напрямі здобуття позики.

Наш стан посідання в Америці збільшається! Рівночасно довідуємося, що СУМА Клівленд також закупив 35 акрову площу під свою оселю! Треба побажати нашим молодечим організаціям за їхній запал й творчу роботу, бо лише її наслідком ми можемо з відкритим чолом дивитися в майбутність!

І справді, кажемо Вам, що „в Пласті росте новий люд!" Допоможім його ростові!

● Найвищий Адміністраційний Суд в Західній Німеччині признав рацію жидівській громаді в Західному Берліні, що вона слушно вимагала членських внесків від німецького еміґранта, народженого з матері-жидівки, який вернувся до Західного Берліну. Суд засудив того німця на заплату всіх залеглих внесків тому, що той німець знехтував право й обов'язок — зголоситися жидівській громаді, що він виступає з неї і не вважає себе за жида.

● У Португалії звільнено засудженого на 6 років в'язниці 47-річного д-ра Джулісту Гандару, якого противники режиму прем'єра Салязара назвали були почесно „в'язнем року". Джуліста Гандару засуджено за її симпатії до самостійницького руху автохтонів в Анголі. Її звільнили з уваги на важку недугу серця.

Пам'яті Марії з Дибів-Шанковської

(14. 10. 1915 — 10. 4. 1965)

Українська Громада міста Клівленду з болем у серці і сльозами на очах прощала свою активну громадянку, матір-виховницю і патріотку сл. п. Марію з Дибів - Шанковську, яка відійшла передчасно у вічність в дні 10 квітня 1965 р.

Покійна Марія походила із Стрийської землі, яку так любила і згадувала як свою вужчу Батьківщину, та яку мусіла залишити, коли вдруге наближалися „визволителі." Покидаючи „хвилево" рідні сторони, приятелів і рідню, Покійна все мріяла про поворот в Україну. Для здійснення своїх мрій вона працювала, включаючись активно у громадське життя у таборах, а відтак у Клівленді. Виховниця і співорганізаторка дитячого садочку при Рідній Школі, активна в Клюбі Матерей, Союзі Українок, міжнаціональні імпрези — Покійна всюди чесно репрезентувала українське ім'я і українську громаду, а найбільше працювала над українським вихованням наймен- ших.

До останніх хвилин догоряючого її життя Покійна інтересувалася громадськими і родинними справами, не зважаючи на хоробу (і останніми днями прикуття до ліжка) була бадьорою і жартувала. Відійшла передчасно, осиротивши мужа д-ра Лонгина Шанковського і донечку Мартусю та залишила в смутку ближчу і дальшу рідню, приятелів і всю нашу громаду.

Віддаючи останню прислугу Покійній, численна громада Клівленду відпровадила свою співгромадянку на цвинтар св. Ап. Петра і Павла, на місце вічного спочинку. Над відкритою могилою прощали Покійну від лікарського товариства Д-р Микола Грушкевич, від земляків-стрийчан п. Микола Бігун, від Союзу Українок п. Ірина Кашубинська і від Клюбу Матерей при пар. школі п-і Пекер. Заупокійну Службу Божу відправив о. проф. Шиманський у церкві св. Иосафата на Пармі, де Покійна був прикладною парохіянкою. Він також зворушливими словами прощав Покійну від мужа, від маленької донечки Мартусі, від сестер, братів, від себе і від усіх парохіян. Покійна залишила по собі щирий жаль і сум у родині і в громаді.

Омелян Макогін

Новий український лікар у Монтреалі, Канада

Українська спільнота в Монтреалі, Канада — збагатила цього року свої ряди новими університетськими випускниками в числі 35 градуантів і градуанток. Між цими щасливими, повними запалу і шляхетної амбіції українськими амбасадорами науки, був п. Нестор, Богдан Ковальський. Від 14 червня молодий лікар почав свою практику в Монтреальському Загальному Шпиталі.

Нестор Богдан Ковальський мав замилування і до військової штуки, і він, ще як студент, вступив до канадійської авіяції і там здобув ступінь старшини - пілота. Після відбуття лікарської практики, вертає він до канадійського летунства і тут задумує посвятитися „авіяційній медицині".

Д-р Нестор є сином панства Богдана й Анни Ковальських, які разом з дітьми — Нестором і Христиною — є членами Українського Народного Союзу. Сам п. Богдан Ковальський був фінансосим секретарем Відділу УНС в Судбурах.

Д-р Нестор Ковальський

Батькам п. Нестора щирі ґратуляції, а молодому й енерґійному лікареві обильних Божих ласк у його шляхетній професії.

Ілля Гомонко

Успіхи нашої молоді

Дня 6-го червня ц. р. п-і Ольга Павлишин була одною із градуанток Рочестерського Університету, одержавши ступінь бакалявра в ділянці елементарної едукації. П-і Ольга, з дому Гуран, бувша учениця Самбірської Рідної Школи і 1-ої Української Гімназії у Львові (під директурою професора Мечника), закінчила середню освіту в таборі Ля-Ґарде в Ашаффенбурґу, Німеччина. Почала студії медицини у Франкфуртському університеті, але по році виїхала з батьками і трьома братами до ЗДА.

Після приїзду до Рочестеру працювала у фабриці, бо батько скоро помер і на продовження студій не було виглядів, тимбільше, що вища освіта для братів стала безпосередньою ціллю для п-і Ольги і її матері.

Родина Павлишин з двома донями, 11-літньою Тереною і 6-літньою Галинкою є забезпечена в УНС. Бажаємо градуантці успіхів в її праці, яку пічне цієї осени в одній із шкіл міста Рочестеру.

Н. Н.

Загальні збори Осередку СУМА в Бостоні

У неділю 21-го лютого ц. р. відбулись 13-ті річні Загальні Збори осередку СУМА ім Василя Біласа в Бостоні.

Збори відкрив містоголова Стефан Сологуб молитвою „Отче наш", а відтак вибрано президію в складі: О. Шудлюк — голова, Р. Франківська і Г. Макух — секретарі. Протокол з попередніх Загальних Зборів відчитала секретарка Я. Шудлюк, який прийнято одноголосно. Опісля відчитано привіти від Головної Управи СУМА в Ню Йорку, від Відділу УККА Бостону та від 374-го Відділу УНС.

Звітували поодиноко всі члени уступаючої Управи: Я. Шудлюк — секретар, І. Дашавець — касир, С. Микитин — організаційний, М. Возний — зовнішніх зв'язків, М. Франківський — культурно-освітній, В. Гончар — булавний Відділу ЮСУМА, В. Майкут — спортовий, М. Дашавець — референт жіноцтва, Т. Майкут — господарчий. За Контрольну Комісію: д-р В. Оленяк — голова. За товариський суд: д-р І. Банадиґа — голова.

Після звітів уступаючої Управи, дискусій над звітами та уділення абсолюторії уступаючій Управі, вибрано нову Управу на 1965 рік в складі: Г. Макух — голова, В. Майкут і С. Микитин — заступники, Я. Шудлюк і І. Попик — секретарі, В. Скапрівський — касир, М. Зінків — організаційний, М. Возний — культурно-освітній і референт зовнішніх зв'язків, М. Франківський — пресовий, В. Ганчар — булавний Відділу, Я. Дашавець — спортовий, М. Дашавець — референт жіноцтва, В. Майкут і М. Галущенко — господарчі, В. Носаль і І. Барицький — члени Управи, В. Федорів — книговод. Контрольна Комісія: В. Оленяк — голова, В. Ворона і І. Дашавець — члени. Товариський суд: І. Банадиґа — голова, В. Бачинський і М. Волощук — члени.

Збори закрито о годині 9-ій вечора.

М. Франківський,
пресовий референт.

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"

Збори Відділів Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 18-го ЛИПНЯ 1965 р.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. Т-во Запорожська Січ, 342 Відд. УНС відбуде свої місячні збори о год. 1:30 по пол. в кімнаті ч. 2 при церкві св. Димитрія в Картереті. Проситься членів відібрати свої чеки дивіденди. — Управа Відділу.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні сходини членів Б-ва св. Василія, Відд. 339 о год. 4-ій по пол. в домі Укр. Громади при 3322 П. Лавренц вул. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих прибути та вирівняти членські внески і рівночасно відібрати дивіденди. — С. Лупацій, секр.

НЕДІЛЯ, 25-го ЛИПНЯ 1965 р.

САУТПОРТ, Конн. Піврічні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, 84 Відд. в год. 4-ій по пол. в залі УНДому, 279 Kins Dr., Southport, Conn. На порядку: введення в життя поліпшеньої забезпеченевої служби УНС. Проситься членство прибути на збори і вирівняти членські вкладки. — О. Куян, предс., п-ні А. Копито, касир, О. Галетій, секр.

ПІТТСФІЛД, Масс. Піврічні збори членів 150 Відд. ім. М. Грушевського відбудуться на площі пікніковій Пекс Ровд о год. 1-ій по пол. Проситься прибути точно на першу годину, бо вже в другій годині зачнеться Церковний Пікнік. У Зборах і Пікніку візьме участь Ярослав Гук — гол. радний УНСоюзу. — І. Тарновський, секр.

Посмертні згадки

НИКОЛА ШПУК, довголітній член 120 Відд. УНС, помер дня 6 липня ц. р. в домі, 159 6th Ave., Aliquippa, Pa. Покійний нар. 24 липня 1887 р. в селі Зороповичі, пов. Перемишль, Зах. Україна. До Америки прибув 1905 р. Полишив у смутку дружину Анну і 4 синів — Михайла, Василя, Івана і Николая. Похорон відбувся 9 липня 1965 р.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Рефт, секр.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Вступайте в члени УНСоюзу!